

El català que parla el diputat Mena

D'Alcarràs a Sabadell,
un sol poble.

Carme Junyent, presidenta del nou Consell Lingüístic Assessor de la Generalitat, ha declarat que caldria recuperar la il·lusió dels anys vuitanta en relació amb la defensa del català. Seria bo esbrinar per què s'ha perdut l'empenta d'aquell període. Caldria analitzar per què s'ha esquerdat el consens assolit a la Llei de normalització lingüística de 1983, aprovada sense cap vot en contra. Llavors encara era present el record de l'esforç de partits i sindicats, especialment del PSUC i CCOO, per explicar a les persones que venien de fora la realitat nacional del país i per impulsar l'ús del català.

L'any 1978, el PSUC de Sant Feliu de Llobregat va començar a publicar una revista anomenada *Entorn*. Els articles en català incorporaven força faltes d'ortografia. L'escriptora santfeliuencana Joana Raspall ens ho va recriminar. El Comitè Local em va delegar per dir-li que trobàvem injusta la seva crítica perquè ningú no ens havia ensenyat català. Però va ser ella qui em va convèncer a mi, que vaig acabar apuntant-me a les classes que impartia a casa seva. Una anècdota que reflecteix l'ambient d'un temps en què l'important era sumar.

El 2023 farà quaranta anys de l'aprovació de la Llei de normalització. Han passat moltes coses des de llavors. Un sector intransigent i nostàlgic sempre s'ha oposat a l'oficialitat del català: el Manifest dels 2.300 de 1981 va tenir continuïtat amb la posterior aparició del Foro Babel. I avui, PP, VOX i Ciutadans promouen la mateixa trista creuada. La probable desaparició del partit fundat per Albert Rivera no ens ha de fer oblidar que la llavor d'odi que va sembrar té la continuïtat assegurada. I l'ambigüïtat del PSC ho fa tot més complicat.

Els canvis en les formes de comunicació, sobretot entre la gent jove, estan tenint un paper decisiu en l'increment de les dificultats en l'ús social del català. La

JAUME BOSCH

resistència de l'Estat a acceptar la seva innegable realitat plurilingüe, accentuada per un poder judicial retrògrad, hi afegeix més problemes encara.

I han augmentat les actituds catastrofistes. Una companyia de telefonia es fa publicitat anunciant la desaparició del català. Alguns experts asseguren que només una hipotètica independència pot salvar la llengua. Hi ha qui aprofita per atribuir les culpes a les persones migrades. La realitat és molt complexa, però falta una anàlisi crítica del paper de la ciutadania i de la Generalitat des de l'any 1983. Tot és responsabilitat dels altres? Ja no recordem les queixes dels ajuntaments per la manca de recursos a la qual la Generalitat condemnava els centres de normalització lingüística? Quines mesures han adoptat els governs independentistes per promoure l'ús del català i aconseguir el mateix consens social que als anys vuitanta? Massa cofoisme: TV3 presumeix cada mes de ser la cadena més vista, al febrer amb un 14'6% d'audiència, obviant que la suma de les cinc televisions en castellà que la segueixen arriba al 42%.

I, malgrat tot, hi ha dades positives: els Premis Enderrock o el Festival Barnasants, que mostren la vitalitat de grups i cantants d'arreu dels Països Catalans; i l'Os d'Or de Carla Simón, amb *Alcarràs* a la Berlinale: un premi amb repercussió mundial per a una pel·lícula en català, en la qual les protagonistes no són les elits, sinó la gent treballadora, la pagesia, d'un poble del Segrià.

I el filòleg i diputat dels Comuns, Joan Mena, publica *No parlaràs mai un bon català* (Eumo Editorial, 2022). Mena, nascut a Sabadell l'any que va morir Franco, fill d'un pare i una mare vinguts d'Andalusia, ha tret sovint de polleguera a la dreta reaccionària amb la seva defensa aferrissada de la immersió lingüística des de la tribuna del Congrés dels Diputats: alguns dels seus discursos s'han fet virals. El llibre fa un repàs a l'origen del model lingüístic, explica exemples de famílies, professors o regidors que van defensar el català, analitza experiències del Canadà, Bèlgica o Finlàndia sense oblidar les d'altres territoris de parla catalana, com les Illes o el País Valencià, denuncia l'ús de la llengua com a arma política arribant fins a la sentència del 25%, i defensa que la immersió és més necessària avui que als anys vuitanta. I aporta dades: des dels resultats de les eleccions sindicals a l'ensenyament fins a la reducció de la inversió en programació infantil i juvenil de TV3, dels 20 milions d'euros del 2011 als 10 milions el 2020.

El títol del llibre fa referència a la frase que li va etzibar una professora intransigent. Avui, aquell noi que no havia de parlar mai un bon català fa una aportació impagable a la defensa de la nostra llengua. Un llibre que posarà nerviós a més d'un. Un llibre que, com va passar amb una obra de referència per a en Mena, *Els altres catalans* de Candel, hauríem de ser els catalanoparlants de tota la vida els més interessats a llegir.

Advocat i exdiputat d'Iniciativa per Catalunya-Verds